

No. of Printed Pages : 12

6714

రిజిస్టర్ సంఖ్య
Register Number

--	--	--	--	--	--

PART - III

వాణిజ్యశాస్త్రము / COMMERCE

(తెలుగు మరియు ఇంగ్లీష్ భాషాంతరములు / Telugu & English Versions)

సమయము : 3 గంటలు]

[గరిష్ట మార్కులు : 200

Time Allowed : 3 Hours]

[Maximum Marks : 200

గమనిక :

- (1) ముద్రణ సవ్యతకై ప్రశ్నపత్రాన్ని క్షుణ్ణంగా పరిశీలించండి. సవ్యత లోపించిన పక్షములో ఆ విషయాన్ని వెంటనే హాల్ సూపర్వైజరుకు తెలియజేయండి.
- (2) రాయడానికి మరియు అండర్లైన్ చేయడానికి నీలం లేదా నలుపు రంగు సిరా మాత్రమే ఉపయోగించండి. చిత్రపటాలకు పెన్సిల్ ఉపయోగించండి.

Instructions :

- (1) Check the question paper for fairness of printing. If there is any lack of fairness, inform the Hall Supervisor immediately.
- (2) Use **Blue** or **Black** ink to write and underline and pencil to draw diagrams.

భాగం - A / PART - A

గమనిక : అన్ని ప్రశ్నలకు సమాధానం ఇవ్వండి.

40x1=40

Note : Answer **all** the questions.

I. ఇచ్చిన ప్రత్యామ్నాయాల నుంచి తగిన సమాధానాన్ని ఎంచుకొనండి మరియు సరైన ఆప్షన్ కోడ్ను మరియు సంబంధిత సమాధానాన్ని రాయండి.

Choose the most suitable answer from the given alternatives and write the option code and the corresponding answer.

[Turn over

1. దిగువ వాటిలో ఏది ఏకవ్యక్తి వ్యాపార లక్షణం కాదు ?

- (a) ఏక వ్యక్తి యాజమాన్యం
- (b) ఏకవ్యక్తి నియంత్రణ
- (c) యజమానికే మొత్తం లాభం
- (d) సరళత్వం లేకపోవడం

Which of the following is not the characteristic of sole proprietorship ?

- (a) Single ownership
- (b) One man control
- (c) Whole profit to proprietor
- (d) Non-flexibility

2. బహుళజాతి సంస్థను ఇలా కూడా వ్యవహరిస్తారు :

- (a) గ్లోబల్ జెయింట్
- (b) భాగస్వామ్యం
- (c) సహకార సొసైటీ
- (d) పబ్లిక్ కార్పొరేషన్

A multinational company is also known as :

- (a) Global giant
- (b) Partnership
- (c) Co-operative society
- (d) Public corporation

3. ఏకవ్యక్తి వ్యాపారాన్ని వీరు ప్రారంభించవచ్చు :

- (a) కనీసం ఇద్దరు వ్యక్తులు
- (b) కనీసం ఏడు మంది వ్యక్తులు
- (c) ఏ ఒక్క వ్యక్తి అయినా

Sole trading business can be started by :

- (a) At least two persons
- (b) At least seven persons
- (c) Any one person

4. ఏకవ్యక్తి వ్యాపారం దీనికి తగినది :

- (a) భారీ స్థాయి సంస్థలకు
- (b) మధ్య స్థాయి సంస్థలకు
- (c) చిన్న తరహా సంస్థలకు

Sole proprietorship is suitable for :

- (a) Large scale concerns
- (b) Medium scale concerns
- (c) Small scale concerns

5. ఏక వ్యాపారి :

- (a) తన వ్యాపార రహస్యాలు దాచుకోలేడు
- (b) తన వ్యాపార రహస్యాలు దాచుకోగలడు
- (c) పైవేవీ కావు

A sole trader :

- (a) Cannot keep his business secrets
- (b) Can keep his business secrets
- (c) None of the above

6. భాగస్వామ్య సంస్థ దీని ద్వారా ఏర్పడుతుంది :

- (a) ఒప్పందం
- (b) వ్యక్తుల మధ్య సంబంధం ద్వారా
- (c) ప్రభుత్వ ఆదేశం ద్వారా

A partnership is formed by :

- (a) Agreement
- (b) Relationship among persons
- (c) The direction of government

7. భాగస్వామ్య సంస్థను దీని కింద నమోదు చేస్తారు :

- (a) 1949 చట్టం
- (b) 1956 చట్టం
- (c) 1932 చట్టం

A partnership firm may be registered under :

- (a) 1949 Act
- (b) 1956 Act
- (c) 1932 Act

8. భాగస్వామ్య రిజిస్ట్రేషన్ అనేది :

- (a) తప్పనిసరి
- (b) ఐచ్ఛికం
- (c) తప్పనిసరి కాదు

Registration of partnership is :

- (a) Compulsory
- (b) Optional
- (c) Not necessary

[Turn over

9. కంపెనీల చట్టం లోని టేబుల్ A అనేది :

- (a) మినిట్స్ బుక్ నమూనా
- (b) ఆస్తిఅప్పుల పట్టిక నమూనా
- (c) ఆర్టికల్స్ ఆఫ్ అసోసియేషన్ నమూనా
- (d) మెమోరాండం ఆఫ్ అసోసియేషన్ నమూనా

Table A of the Companies Act is a :

- (a) Model minutes book
- (b) Model form of balance sheet
- (c) Model of Articles of Association
- (d) Model of memorandum of association

10. ఇందుకు గాను షేర్లను స్వాధీనం చేసుకుంటారు :

- (a) కంపెనీకి రావాల్సిన ఏదేని బాకీ కింద
- (b) వరుసగా మూడు వార్షిక సాధారణ సమావేశాలకు హాజరు కానందుకు
- (c) కాల్ మనీ చెల్లించనందుకు
- (d) వార్షిక సాధారణ సమావేశంలో హింసాత్మక కార్యకలాపాలకు పాల్పడినందుకు

Shares can be forfeited for :

- (a) non-payment of any debt due to the company
- (b) not attending three annual general meetings consecutively
- (c) for non-payment of call money
- (d) for violent activities at the annual general meetings

11. షేర్లు డిస్కాంట్ కు జారీ చేయబడి మరియు ఒక్కో షేర్ నామమాత్రపు విలువ ₹ 100 అయినచో, అనుమతించదగిన గరిష్ట డిస్కాంట్లు :

- (a) ₹ 5
- (b) ₹ 10
- (c) ₹ 20
- (d) ₹ 15

Where the shares are issued at a discount and the nominal value of share is ₹ 100, the maximum discount that can be allowed :

- (a) ₹ 5
- (b) ₹ 10
- (c) ₹ 20
- (d) ₹ 15

12. ఒక కంపెనీ యొక్క డిబెంచర్ హోల్డర్లు :

- (a) రుణదాతలు
- (b) సభ్యులు
- (c) అరువు కొనుగోలుదారులు
- (d) రుణగ్రస్తులు

Debenture holders of a company are its :

- (a) Creditors
- (b) Members
- (c) Credit customers
- (d) Borrowers

13. ఒక వ్యక్తి _____ కు మించి పబ్లిక్ లిమిటెడ్ కంపెనీల్లో డైరెక్టర్ పదవి కలిగి ఉండరాదు.

- (a) 10 (b) 15 (c) 20 (d) అపరిమితం
A person can hold directorship of not more than _____ Public Limited Companies.

- (a) 10 (b) 15 (c) 20 (d) limitless

14. ఒక పబ్లిక్ లిమిటెడ్ కంపెనీలో మొత్తం గరిష్ట మేనేజిరియల్ రెమ్యూనరేషన్ ఇంతకు మించరాదు :

- (a) నికర లాభాల్లో 11%
(b) పెయిడప్ క్యాపిటల్ మరియు ఫ్రీ రిజర్వుల్లో 11%
(c) నికర లాభాల్లో 5%
(d) పెయిడప్ క్యాపిటల్ మరియు ఫ్రీ రిజర్వుల్లో 5%

The overall maximum managerial remuneration in a public limited company shall not exceed :

- (a) 11% of net profits.
(b) 11% of paid up capital and free reserves.
(c) 5% of net profits.
(d) 5% of paid up capital and free reserves.

15. రెండు వార్షిక సాధారణ సమావేశాల మధ్య కాలవ్యవధి ఇంతకు మించరాదు :

- (a) 15 నెలలు (b) 12 నెలలు
(c) 18 నెలలు (d) 20 నెలలు

The interval between two annual general meetings shall not exceed :

- (a) 15 months (b) 12 months
(c) 18 months (d) 20 months

16. స్టాక్ ఎక్స్చేంజీలు వీటిలో లావాదేవీలు నిర్వహిస్తాయి :

- (a) వస్తువులు (b) సేవలు
(c) ఫైనాన్షియల్ సెక్యూరిటీలు (d) దేశీయ కరెన్సీ

Stock exchanges deal in :

- (a) Goods (b) Services
(c) Financial securities (d) Country's currency

17. భారతదేశంలో గుర్తింపు పొందిన స్టాక్ ఎక్స్‌చేంజీల సంఖ్య :
 (a) 20 (b) 21 (c) 22 (d) 24
 Number of recognised stock exchanges in India :
 (a) 20 (b) 21 (c) 22 (d) 24
18. ఆశావాద స్పెక్యులేటర్ :
 (a) బుల్ (b) బియర్
 (c) స్టాగ్ (d) లేమ్ డక్
 An optimistic speculator is :
 (a) Bull (b) Bear
 (c) Stag (d) Lame duck
19. సహకార సంఘాన్ని ఇక్కడ ప్రారంభించవచ్చు :
 (a) గ్రామాల్లో మాత్రమే
 (b) పట్టణాలు మరియు గ్రామాల్లో మాత్రమే
 (c) నగరాల్లో మాత్రమే
 (d) పట్టణ ప్రాంతాల్లో మాత్రమే
 Co-operative society can be started :
 (a) Only at villages
 (b) In towns and villages
 (c) Only in cities
 (d) Only in urban areas
20. దీని షేర్ క్యాపిటల్‌కు ప్రజలు కూడా సబ్‌స్క్రైబ్ చేయవచ్చు :
 (a) పబ్లిక్ కార్పొరేషన్
 (b) డిపార్ట్‌మెంటల్ అండర్‌టేకింగ్
 (c) ప్రభుత్వ కంపెనీ
 (d) ఇవేవీ కావు
 Public can also subscribe to the share capital of :
 (a) Public Corporation
 (b) Departmental undertaking
 (c) Government Company
 (d) None of these

II. ఖాళీలు పూర్తి చేయండి.

Fill in the blanks.

21. పని విభజనను _____ అని అంటారు.
Division of work is called _____.
22. ఒక భాగస్వామ్య సంస్థ యొక్క లాభనష్టాలను భాగస్వాముల మధ్య _____ లో పంచుతారు.
The profit and loss of a partnership firm is shared in the _____ among the partners.
23. భారతదేశంలో భాగస్వామి చెల్లింపు బాధ్యత _____.
The partners liability in India is _____.
24. నాన్-బ్యాంకింగ్ సంస్థలో సభ్యుల గరిష్ట సంఖ్య _____.
The maximum number of members in non-banking firm is _____.
25. సంస్థ పనిలో భాగం పంచుకోని భాగస్వామిని _____ భాగస్వామి అని అంటారు.
A partner who does not take part in the working of the firm is called _____ partner.
26. ఒక పబ్లిక్ లిమిటెడ్ కంపెనీలో సభ్యుల కనీస సంఖ్య _____.
The minimum of a number of members in a public limited company is _____.
27. ఒక కంపెనీ యొక్క అంతర్గత మేనేజ్మెంట్ ఎలా పని చేయాలన్నది _____ లో ఉంటుంది.
The manner in which the internal management of a company carried on is contained in _____.
28. ఒక కంపెనీ గనుక ఒక్కో షేరును ₹ 6,000 చొప్పున మాత్రమే జారీ చేస్తే, ఒక డైరెక్టర్ కలిగి ఉండాలని కనీస అర్హత షేర్ల సంఖ్య _____.
When a company has issued shares of ₹ 6,000 each only, the minimum number of qualification shares that a director should hold is _____.

[Turn over

29. కంపెనీ యొక్క _____ బ్రష్టీలు మరియు ఆఫీసర్స్ గా డైరెక్టర్లు పని చేస్తారు.
Directors act as _____ trustess and officers of the company.
30. కంపెనీ యొక్క ప్రతి సభ్యుడికి కూడా స్టాటుటరీ రిపోర్ట్ ను సమావేశం జరిగేందుకు కనీసం _____ రోజుల ముందుగా పంపాలి.
A statutory report must be sent to every member of the company atleast _____ days before the meeting is to be held.
31. ఒక సమావేశం జరిగేందుకు కావాల్సిన కనీస సభ్యుల సంఖ్యను _____ అంటారు.
The minimum number of members required for a meeting is known as _____.
32. జాయింట్ స్టాక్ కంపెనీలకు _____ అవసరం.
Joint stock companies require _____.
33. డిబెంచర్లు అందించేది _____ వడ్డీ.
Debentures denote _____ interest.
34. BOLT అనేది _____ స్టాక్ ఎక్స్చేంజీలో వాడుకలో ఉన్న ఆన్లైన్ ట్రేడింగ్ విధానం.
BOLT is the online trading system in use at _____ stock exchange.
35. లాటిన్ పదం 'Co-operari' అంటే _____.
The Latin word 'Co-operari' means _____.
36. సహకారోద్యమ పిత _____.
The father of the co-operative movement was _____.
37. సూపర్ మార్కెట్ అనేది భారీ స్థాయి _____.
Super market refers to large scale _____.
38. పబ్లిక్ కార్పొరేషన్లు ప్రభుత్వం నామినేట్ చేసిన _____ చే నిర్వహించబడుతాయి.
Public Corporations are managed by a _____ nominated by the Government.
39. పబ్లిక్ ఎంటర్ప్రైజ్ యొక్క అతి పురాతన రూపం _____.
The oldest form of public enterprise is _____.
40. ఒక నడుస్తున్న ప్రైవేటు సంస్థను ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకోవడాన్ని _____ అంటారు.
When the Government takes over an existing private concern it is called _____.

భాగం - B / PART - B

- గమనిక : (i) ఏవేని పది ప్రశ్నలకు సమాధానం ఇవ్వండి. 10x4=40
(ii) ప్రతీ ప్రశ్నకు సమాధానం నాలుగు పంక్తులకు మించకూడదు.
Note : (i) Answer **any ten** questions.
(ii) Answer to each question should not exceed **four** lines.

41. స్కాలర్ ప్రిన్సిపుల్ అంటే ఏమిటి ?
What is scalar principle ?
42. కర్త అంటే ఎవరు ?
Who is a KARTA ?
43. అపరిమిత చెల్లింపు బాధ్యత అంటే ఏమిటి ?
What is unlimited liability ?
44. భాగస్వామ్యాన్ని నిర్వచించండి.
Define partnership.
45. పరిమిత భాగస్వామ్యం అంటే ఏమిటి ? వివరించండి.
What is Limited Partnership ? Explain.
46. షేర్ ప్రీమియం అంటే ఏమిటి ?
What is share premium ?
47. క్యుములేటివ్ ప్రిఫరెన్స్ షేర్ అంటే ఏమిటి ?
What is cumulative preference share ?
48. ప్రాక్సీ అంటే ఏమిటి ?
What is proxy ?
49. స్టాట్యూటరీ మీటింగ్ అంటే ఏమిటి ?
What is a statutory meeting ?

[Turn over

50. ప్రాస్పెక్టస్ అంటే ఏమిటి ?
What is prospectus ?
51. లిస్టింగ్ అంటే ఏమిటి ?
What is listing ?
52. రాక్డేల్ పియోనీర్స్ అంటే ఎవరు ?
Who are Rochdale pioneers ?
53. పాట్రనెజ్ డివిడెండ్ అంటే ఏమిటి ?
What is Patronage Dividend ?
54. ప్రభుత్వ సంస్థలను మనం ఏ విధంగా నెలకొల్పవచ్చు ?
How can we establish state enterprises ?
55. ప్రభుత్వ కంపెనీ అంటే ఏమిటి ?
What is a Government Company ?

భాగం - C / PART - C

గమనిక : (i) ఏవేని ఐదు ప్రశ్నలకు సమాధానం ఇవ్వండి. 5x8=40

(ii) ప్రతీ ప్రశ్నకు సమాధానం ఒక పేజీకి మించకూడదు.

Note : (i) Answer **any five** questions.

(ii) Answer to each question should not exceed **one** page.

56. సంస్థ యొక్క ఏవేని నాలుగు సూత్రాలను రాయండి.
Write notes on any four principles of organisation.
57. భాగస్వామ్య ఒప్పందంలోని అంశాలేమిటి ?
What are the contents of partnership deed ?

58. మెమోరాండం ఆఫ్ అసోసియేషన్ లోని ఏవేని నాలుగు అంశాల గురించి క్లుప్తంగా వివరించండి.
Briefly explain any four contents in Memorandum of Association.
59. షేర్లను డిస్కాంట్ కు జారీ చేయడానికి సంబంధించిన షరతులేవి ?
What are the conditions for issuing shares at a discount ?
60. ఒక పబ్లిక్ లిమిటెడ్ కంపెనీలో డైరెక్టర్లు ఏ విధంగా నియంత్రించబడతారు ?
How are directors appointed in a public limited company ?
61. స్పెక్యులేటర్లలోని వివిధ రకాలను వివరించండి.
Explain the different kinds of speculators.
62. సహకార సంఘాల యొక్క ఏవేని ఎనిమిది లోపాలను క్లుప్తంగా వివరించండి.
Briefly explain any eight demerits of co-operative societies.
63. ప్రభుత్వ మరియు ప్రైవేటు రంగాల మధ్య ఏవేని ఎనిమిది తేడాలను రాయండి.
Write any eight differences between public and private sector.

భాగం - D / PART - D

- గమనిక : (i) అన్ని ప్రశ్నలకు సమాధానమివ్వండి. 4x20=80
(ii) ప్రతీ ప్రశ్నకు సమాధానం రెండు పేజీలకు మించకూడదు.
- Note : (i) Answer all questions.
(ii) Answer to each question should not exceed two pages.

64. (a) వ్యాపార సంస్థ యొక్క వివిధ రకాలను పేర్కొనండి మరియు ఏవేని ఐదు రకాల గురించి వివరించండి.

లేదా

- (b) ప్రభుత్వ సంస్థల యొక్క ఆశయాలను వివరించండి.
(a) List out the various types of business organisation and explain any five types of organisations.

OR

- (b) Explain the objectives of state enterprises.

[Turn over

65. (a) సమాజంలో ఏకవ్యక్తి వ్యాపార సంస్థ యొక్క పాత్రను వివరించండి.

లేదా

(b) సహకార సంఘం యొక్క ముఖ్యమైన లక్షణాలను స్పష్టంగా వివరించండి. (ఏవేని పది)

(a) Explain the role of sole trading concern in the society.

OR

(b) Explain clearly the important features of co-operative organisation. (any ten)

66. (a) ఏ పరిస్థితుల కింద భాగస్వామ్య సంస్థను రద్దు చేయవచ్చు ?

లేదా

(b) సెబీ (SEBI) యొక్క ఆశయాలు, లక్షణాలు, విధులు మరియు అధికారాలను వివరించండి. (ఏవేని 20)

(a) What are the circumstances under which a partnership firm is dissolved ?

OR

(b) Explain the objectives, features, functions and powers of SEBI ? (any 20)

67. (a) ఒక కంపెనీ మరియు భాగస్వామ్యం మధ్య తేడాలను తెలియజేయండి. (ఏవేని పది)

లేదా

(b) డైరెక్టర్ల అధికారాలు మరియు వాటిపై ఉన్న పరిమితులను తెలియజేయండి.

(a) Bring out the distinction between a company and a partnership. (any ten)

OR

(b) Discuss the powers of directors and restrictions placed on them.